

Karayca Bir İnceleme: Sekirme Yoraları

Tülay Çulha*

Özet: Litvanya, Polonya ve Kırım başta olmak üzere birçok bölgede yaşayan ve Musevilięi kabul eden tek Türk topluluğu olma özelliği taşıyan Karaylar, dilleri ve kültür ürünleri açısından da oldukça zengin örneklere sahiptir. Karayların, halk edebiyatı ürünlerinin toplandığı *cönk* niteliğindeki eserler, *mecuma* olarak adlandırılır. Radloff'un Proben derlemelerinin 1888'de yayımlanan VII. cildi, basılmış ilk *mecuma*dır. Bu eserde yer alan *Sekirme Yoraları* adlı metin, Türk edebiyatı içinde önemli bir yere sahip olan *Segir-nâme*'ler arasında değerlendirilerek, metnin gramer incelemesi yapılıp sözlük ve dizini oluşturulacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Segir-nâme*, *Kırım Karay diyalekti*, *Mecuma*.

A Study In Karay Language: Sekirme Yoraları

Abstract: The Karays, a Turkish ethnic group, converted to Judaism, and uses Hebrew for their literature live in various countries in the world but mainly in Lithuania, Poland and Crimea. The collection of Karay folk literature like called "conks" are written as "mecuma". The first mecuma was printed in the 7th volume of Proben compilations written in 1888 by Radloff. The text called "Sekirme Yoraları" considered as a "segir-nâme" is very important for Turkish literature. In this study, the grammer of the text will be studied, and the a dictionary and an index will be presented.

Key words: *Segir-nâme*, Crimean Karaim dialect, *Mecuma*.

İnsanoğlu ezelden beri gelecekle ilgili bir şeyler öğrenmek konusunda büyük bir merak içinde olmuştur. Zaman zaman tabiat olaylarından, zaman zaman insan vücudundaki bir takım değişikliklerden gelecekle ilgili tahminlerde bulunmaya çalışmıştır. Bu merak çerçevesinde her toplumda ve her kültürde fallar, tabirler önemli bir yer tutmuştur.

Türk edebiyatında da *tabir-nâme*, *kıyâfet-nâme*, *fal-nâme*, *segir-nâmeler*

---

* Arş.Gör.Dr., Kocaeli Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, KOCAELİ tulayculha@kocaeli.edu.tr

oldukça yaygındır. Bu türlerin bu denli yaygın olması da yukarıdaki iddiamızı kanıtlar niteliktedir. Türkiye’de ve yurt dışında birçok kütüphanede bu konuda yazılmış el yazması eserler mevcuttur. Burada işlenecek konu doğrultusunda *segir-nâme*’lere değinmek yeterli olacaktır. Türk edebiyatı içerisinde birkaç *segir-nâme* daha önce yayımlanan makalelerle tanıtılmıştır.¹ Bu makalelerden edindiğimiz bilgiler neticesinde ünlü Türkolog Zajaczkowski, 1967 yılında *Folia Orientalia* adlı dergide, Saray Bosna’da bulduğu Türkçe iki *segir-nâme*yi istinsah edip Almanca tercümesini yaparak bilim dünyasına tanıtmıştır.²

Türk dünyası içerisinde halk bilimi malzemelerinden sınırlı miktarda temin edilen ve yararlanılan Türk topluluklarından biri de Karay Türkleridir. Bu topluluğun Kırım’da yaşayan mensupları, yüzyıllar boyu birçok Türk topluluğuyla iletişim hâlinde olmuştur. Bu durum sonucu karma bir dil ve kültür ortaya çıkmıştır.

Kıpçak grubu Türk dilleri arasında yer alan Karay Türkçesi ise Kırım Tatarcası ve Osmanlıcadan büyük ölçüde etkilenmiştir. Bu etkiler şekille sınırlı kalmayarak öze de yansımıştır. Türk dünyasında önemli bir yere sahip olan destanlar, kahramanlar (islamî unsurlarla birlikte) Karay halk edebiyatı içinde de yoğun bir şekilde bulunmaktadır. Radloff’un yapmış olduğu derlemelerden Kırım’da yaşayan Türk topluluklarına ait ürünleri içeren, *Proben der Volkslitteratur der Nördlichen Türkischen Stämme*’nin yedinci cildinde birçok halk edebiyatı ürünü bulunmaktadır. İbrani harfli *Mecuma*’nın 200-203. sayfaları arasında *Sekirme Yoraları* başlıklı bölüm bulunmaktadır. Bu bölüm, adından da anlaşılacağı gibi bir tür *segir-nâme*’dir. İnsan vücudunun belli bölgelerinde görülen seğirmelerden; el- parmak, ense, kulak, kaş, göz, burun, yanak, ağız, dudak, dil, boyun, omuz, kürek kemiği, pazvant (kolbağı), kol, koltuk, bel, göğüs, yürek, arka (kalça), meme, karın, göbek, kasık, zeker (cinsel organ), yan (böğür), diz, baldır, incik, ayak, ayak parmağı gibi bölgelerinin istem dışı gerçekleşen hareketlerinden geleceğe ilişkin bir takım yorumlar yapılmıştır.

1 Halil Ersoylu, “Segir-nâme”, *TDAY Belleten* 1985, Ankara 1989, 27-48.

Y. Ziya Sümbüllü, “Segir-nâme ve Segirmek Mânâları Üzerine Bir İnceleme”, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S.32, Erzurum 2007, 53-69.

Arif Özer, “Türkçe İki “Segir-nâme” Kitabı Üzerine”, *Türk Kültürü*, S. 77, Yıl VII, Mart 1969 368-372.

2 W. Zajaczkowski, “Zwei türkische Zuckungsbücher (Segir-nâme)”, *Folia Orientalia*, C.VIII, Krakow 1967, 89-109.

Transkripsiyon Alfabetesi

Harfler	Transkripsiyon	Transliterasyon
א	a, e	'
ב	b	b
ב'	v	v
ג	g, ŋ	g, ŋ
ג'	ğ	ğ
ג	c	c
ד	d	d
ה	h, ø	h
ו	o, ö, u, ü, v	w
וו	w	w
ז	z	z
ח	h (yabancı sözcüklerde kullanılır)	h, ø
ת	ʔ (yabancı sözcüklerde kullanılır)	ʔ, ø
י	j	j
ט	t	t
י	i, i, e, y	y
י	y	yy
כ	k	k
כ'	x	x
ל	l	l
מ	m	m
נ	n	n
ס	s	s
ע	'	'
פ	p	p
פ'	f	f
צ	ç	č
ק	q	q
ר	r	r
ש	ş, s	š

(200) Sekirme Yoraları

Adam elinin sağ yanı sekirse, istedigini bula ve muradına ere.

Eger ensesi sekirse, qasavet çeker demişler.

Eger sol qulağı sekirse, yaramazlık fikir ederler ve melun ola.

5 Eger sol qulağının deliği sekirse, ululuq bula demişler.

Eger sol qulağının ardı sekirse, her sözi üst ola ve dostından eyilik bula.

Eki qaşı birden sekirse, iniyatına ve muradına yerişe inşallah.

- Sol gözünün quyuğu sekirse, erkek oğlandan şazlıq bula.
Sağ gözünün yoqarı qapağı sekirse, cenk edüp üst ola.
- 10 Eliniñ sol yanı sekirse, uzaq yerden haber gelip sevine.
Eger sağ qulağı sekirse, eyi söz eşite demişler.
Sağ qulağının yımışağı sekirse, yaramaz ilen cenk ede, aqıbet sonı xayır ola.
Sağ qulağının deligi sekirse, qasavet çeke, sonı şaz ola.
- 15 Sağ qaşı sekirse, dostı ilen görüşip şaz ola.
Sol qaşı gözi ilen sekirse, qayğılı ola, gene tez yerişip şaz ola.
Sol gözünün içi sekirse, ğayet sevinip şaz ola.
Sağ gözünün quyuğu sekirse, mal ve dünya öğüne sevine.
Sol gözünün yoqarı qapağı sekirse, bir n'iste³ üçün ğayet melun ola.
- 20 Sağ gözünün içi sekirse, eyi havadan yavuz havaya döne.
Sol gözünün aşaha qapağı sekirse, çoqtan görmegen kişisin göre.
Sağ gözünün aşaha qapağı sekirse, bir şeyden 'elem çeke, utana.

- (201) Sol gözünün kirpigi ve burnı sekirse, şazlıq bula demişler.
Sol gözünün çevresi sekirse, bir hoş n'iste⁴ öñinde sevine.
Sol gözünün bebegi sekirse, bir hilleti var ise aman ola.
Sol gözünün burnıñ yanı sekirse, seferde olan dostı gele.
- 5 Burnı sekirse, şazlıq ve dewlet ve beylik bula.
Burnının ucu sekirse, adı şanı çıqa ve ululuq bula.
Burnının sağ yanı sekirse, qayğılı ola, axiri şaz ola.
Burnının sağ deligi sekirse, sevinip muradına ere.
Burnının sol deligi sekirse, qayğılı ola, yaman kişi ilen söğüşe, sonı
10 gene sevine.
Sağ yanaqı sekirse, hasta ise sağılıq bula, degil ise şazlıq bula,
ğamdan qutula, eyi ola.
Sol yanaqı sekirse, bir iş işleye ondan utana, bazıları demişler
qayıp göre bir fena işde sevinmek eşite.
- 15 Ağızının sağ göşesi sekirse, şazlıq bula ve gönül hoşlığına ere.
Yoqarı dudağı sekirse, bir qayıp bula öpüşip sevine, bazıları demiş ki
cenk ede muhabbet üçün musahib eyleye.

3 /nst'/ yazılmış.

4 /nst'/ yazılmış.

- Aşaha dudağı sekirse, düşmanların zelif⁵ eyleye bir qalmaya.
Eki dudağı birden sekirse, demişler ki dostun göre, yaxud dostu ilen
20 öpüşe.
Dili sekirse cenk ede, düşmanlar düşmanlıq ede, cefa çeke.
Boynunıñ sağ yanı sekirse, mal bulup rahat⁶ ola.
Boynunıñ sol yanı sekirse, dünya önünde sevine, zahmeti harc eyleye.
Sağ omuzı sekirse, beglik ve rahatlıq bula.
25 Sol omuzı sekirse, şazlıq ve rahatlıq bula.
Eki omuzı birden sekirse⁷, bir kimse ilen cenk eyleye ğayib ola.
Sağ küreği sekirse, eyilik ve şazlıq bula ve muradı hâsıl ola, bazıları
demişler, er ise avrad quça, avrad ise er quça.
Sol pazvantı sekirse, ziyan olmuş şey var ise bula ve eyiligini sewlerler.
30 Sağ pazvantı sekirse, şazlıq ve eyilik bula.
Sağ qolı sekirse, düşmana yalvara, ğam qasavet çeke, gene şaz ola.
Sol qoltuğı sekirse, beylik ve şazlıq göre, sevinip şaz ola.
Sağ qoltuğı sekirse, azıçiq qayğı çeke, demişler
- (202) Sol eli sekirse: ululıq ve dewlet bula, demişler.
Sağ eli sekirse: çoq mal eline gire, bazıları demişler ki, cenk ede.
Sağ eliniñ baş barmağı sekirse: haceti var ise, rica ola.
Şahet barmağı sekirse: cenk qasvetinden qutula.
5 Eger orta barmağı sekirse: her işi eyi ola.
Dördinci barmağı sekirse: ğayet sevinip şaz ola.
Çilçe barmağı sekirse: cenk eyleye, sonra sevine.
Sol eliniñ baş barmağı sekirse: ziyan görmeye düşmanı ilen barışa.
Şahet barmağı sekirse: kimge minnet etse minneti geçe.
10 Orta parmağı sekirse: xayır haber eşitip sevine.
Dördüncü barmağı sekirse: mal bulup eline gire, tez harc ede.
Çilçe barmağı sekirse: ğam çeke, qayğılı ola, demişler.
Eger beli sekirse: gayitten eline bir şey gire.
Beliniñ ortası sekirse: düşman kin duta, ziyan edebilmeye.
15 Belinin aldı sekirse: şazlıq ve ululıq bula.

---

5 /cyl/ yazılmış.

6 /v'fi/ yazılmış.

7 /sbrs / yazılmış.

- Göksünün sağ yanı sekirse: bir işten qorqar köküç çeker.
 Sol yanı sekirse: xayırlı haber eşitip sevine.
 Göksünün cümlesi sekirse: biraz qayğılı ola.
 Arqasının ortası sekirse: ululıq ve dewlet bula.
- 20 Arqasının sağ yanı sekirse: bir zaman ziyana yerişe, gene eyi eşitip sevine.
 Sol yanı sekirse, bir zaman cümle ilen emin ola.
 Sağ memesi sekirse: xayırlı haber eşite Haq muradın vere.
 Sol memesi sekirse: eyilik ve şazlıq bula demişler.
- 25 Yüregi sekirse: melul ola, amma gene sevinip şaz ola.
 Qarnının sağ yanı sekirse: hastalıqtan qutula eyilige sewlerler.
 Qarnının sol yanı sekirse: gene tez şen ola.
 Kindiği sekirse: kahi eyilikler ola, zekâtlar verse.
 Qasığı sekirse: qız oğlan ile şaz ola, muradına ere.
- 30 Zekeri sekirse: izzet ve hörmet bula ve mertebe bula, sevdigi ilen cüm'a ede.
 Zekeri⁸ sekirse: sa'adet döşekte rahat ola demişler.
 Sol yanı sekirse: şazlıq ve rahatlıq bula ve çoq xayırlar eşite.
 Sağ yanbaşı sekirse: çoq kârlar göre, bir şey öñünden sevine.
- (203) Sol yanbaşı sekirse: biraz melul ola demişler.
 Eki dizi birden sekirse: hareket ede, ya bir yerde otura.
 Sağ dizi sekirse: padişahdan eyilik ve şazlıq yerişe.
 Sol dizi sekirse: bir kimse düşman olır ve bir muqtar hastalıq çeker.
- 5 Sağ baltırı sekirse: biraz melul amma gerisi tez geçe.
 Sol baltırı sekirse: ğayrı yerden şazlıq bula.
 Sol inçigi sekirse: yaramazlıq ede demişler.
 Sağ inçigi sekirse: paralı ola demişler.
- 10 Sağ ayağının topuğı sekirse: ziyade dewlet ve ragbet ve şazlıq bula.
 Sol ayağının topuğı sekirse: nefesi darıla, sonı eyi ola.
 Sağ ayağının tabanı sekirse: yola gide ve mibarek düzen ola.
 Sol ayağının tabanı sekirse: yola gide, muradına ere, geri sa'at geçe.
 Sağ ayağının baş barmağı sekirse: qul satın ala, ğayrı yerden eline mal gire.

8 /dwkrj/ yazılmış.

- 15 Şahet barmağı sekirse: biraz ğam qasavet çeke, gene rahat ola.
Orta barmağı sekirse: cenk ede biraz qayğılı ola, amma ziyan görmeye.
Dördinci barmağı sekirse: sa‘at ni‘met ziyade ola demişler.
Çilçe barmağı sekirse: her ne muradı var ise, hâsıl ola.
Cümle barmaqları birden sekirse: candan yavuz ola, işlerden, qatılda selamet
- 20 ola, gönül hoşluğu ile mıradına ere.
Sol ayağının baş barmağı sekirse: cümle hacetleri rewa ola.
Ekinci barmağı sekirse: bir iş işleye, ondan eyilik ve fayda bula.
Üçüncü barmağı sekirse: bir kimse ilen hoşnut ola.
Dördüncü barmağı sekirse: hasta ola, yaxud namaza teksirat ede.
- 25 Beşinci barmağı sekirse: azap ve günah çeke, gene şazlığa yerişe.
Cümle barmaqları birden sekirse: bir yere xayır sefer ede, çoq mu‘afet bula.
Sağ ayağının arqası sekirse: bir büyükden ya bir dewletliden şazlıq bula.
Sol ayağının arqası sekirse: yol eyleye ve çoq mal eline gire,
- 30 Bazıları demiş ki bir kiçik avrad ile çoq fayda göre.
Bu hesablar da bitti burada, ardı yoqtır veselam.
Tam

ŞEKİL BİLGİSİ ÖZELLİKLERİ (MORFOLOJİ)

1. İSİM

1.1. İsimlerde çokluk

İsimlerde çokluk, +lar, +ler ekleri ile yapılır:

düşman+lar 201/21, *eyilik+ler* 202/28, *hesab+lar* 203/31

1.2. İsim çekim ekleri

1.2.1. İlgi hâli eki (Genetivus): +İŋ / +nİn / +nİŋ

ağ(i)z+ı+nıŋ (sağ köşesi) 201/15, *arka+sı+nıŋ* (ortası) 202/19, *arka+sı+nıŋ* (sağ yanı) 202/20, *ayağ+ı+nıŋ* (topuğu) 203/9, 203/10, *bur(u)n+ıŋ* (yanı) 201/4, *el+i+nin* (sağ yanı) 200/1, *el+i+nıŋ* (sol yanı) 200/10, *göz+i+nıŋ* (quyruğu) 200/8, *göz+i+nıŋ* (yoqarı qapağı) 200/9, *göz+i+nıŋ* (yanı) 201/4

1.2.2. Yükleme hâli eki (Accusativus): +nİ / +n

arqa+sı 203/27, 203/29, *çevre+si* 201/2, *cümle+si* 202/18, *baltır+ı* 203/5, 203/6, *bur(u)n+ı* 201/1, 201/5, *düşman+lar+ı+n* 201/18, *dost+u+n* 201/19, *eyilik+i+ni* 201/29, *kişi+si+n* 200/21

1.2.3. Yönelme hâli eki (Dativus): +A

düşman+a 201/31, *el+i+n+e* 202/2, 202/11, 202/13, 203/13, 203/29, *eyilik+e* 202/26, *hava+ya* 200/20

1.2.4. Bulunma hâli eki (Locativus): +DA

döşek+te 202/32

1.2.5. Çıkma hâli eki (Ablativus): +DAn

büyük+den 203/27, *can+dan* 203/19, *dewletli+den* 203/27, *dost+ı+ndan* 200/6, *ğam+dan* 201/12, *gayib+ten* 202/13, *hastalık+tan* 202/26, *hava+dan* 200/20

1.2.6. Vasıta hâli (Instrumentalis): ilen

ile ve *ilen* instrümental edatları ile kurulur: *ile* 202/30, 203/20, 203/30
ilen 200/12, 200/15, 200/16, 201/19, 201/26, 201/9, 202/22, 202/30, 202/8, 203/23

1.3. İyelik ekleri**3. tekil kişi iyelik eki: +I / +U**

dost+ı 200/15, 201/4, *dost+u* 201/19, *el+i+n+e* 202/2, *hacet+i* 202/3, *hoşlıq(q)+ı+n+a* 201/15, *murad+ı+n+a* 200/1, 203/11

2. SIFAT**2.1. Niteleme sıfatı**

çilçe barmağı 203/18, *çoq mal* 202/2, 203/29, *eyi söz* 200/11, *kiçik avrad* 203/30, *yaman kişi* 201/9, *orta barmağı* 202/5, 202/10

2.2. Belirtme sıfatı**2.2.1. İşaret sıfatı**

bu hesablar 203/31, *gözünüñ aşaha qapağı* 200/21, 200/22, *yoqarı dudağı* 201/16, *sağ qulağı* 200/14, *sağ qaşı* 200/15

2.3. Sayı sıfatı**2.3.1. Asıl sayı sıfatı**

eki qaşı 200/7

2.3.2. Sıra Sayı Sıfatı

üçünci barmağı 203/23, *ekinci barmağı* 203/22

2.4. Belgisiz sıfat

bir şey 202/13, *bir işten* 202/16, *cümle barmaqları* 203/19, *her işi* 202/5, *biraz qaygılı* 202/18, *biraz ğam* 203/15

3. ZAMİR

3.1. Şahıs zamiri

ondan 200/8

3.2. Belgisiz zamir

kimse 201/26, 203/23, *kişi* 201/9

4. ZARF

4.1. Zaman zarfı

çoqtan görmegen kişisin göre 200/21, *soğra sevine* 202/7

yabancı asıllı zaman zarfı

gerisi tez geçe 203/5,

4.2. Durum zarfı

üst ola 200/6, 200/9, *eki dudağı birden sekirse* 201/19

4.3. Azlık-çokluk zarfı

azıçiq qayğı çeke 201/33,

5. EDAT

amma Ar. 202/25, 203/5, 203/16

da 203/31

eger Far. 200/3, 200/4, 200/5, 200/6, 200/11, 202/13

ki Far. 201/16 201/19, 202/2, 203/30

ve 200/2, 200/4, 200/6, 200/7, 200/18, 201/1, 201/5, 201/5, 201/6, 201/15, 201/24, 201/25, 201/27, 201/27, 201/29, 201/30, 201/32

6. FİİL

6.1. Bildirme

yoq+tır 203/31

6.2. Ek fiil

Şart

ise 201/3, 201/11, 201/11, 201/28, 201/28, 201/29, 202/3, 203/18

6.3. Fiil çekimi

6.3.1. Belirli geçmiş zaman

al-dı 202/15, *bit-ti* 203/31 (3. Tekil kişi)

6.3.2. Belirsiz geçmiş zaman

de-miş 201/16, 203/30 (3.tekil kişi), *de-mişler* 200/11, 200/3, 200/5, 201/1, 201/13, 201/19, 201/28, 201/33, 202/1 (3. çoğul kişi)

6.3.3. Geniş zaman

çek-er 200/3, 202/16, 203/4 (3. Tekil kişi)

6.4. Dilek kipleri**6.4.1. Dilek-istek kipi**

3. tekil kişi

ol-a 201/3, *barış-a* 202/8, *bul-a* 200/2, 200/5, 200/6, 200/8, 201/5, *çığ-a* 201/6, *çek-e* 200/14, 200/22, 201/21, 201/31, *darıl-a* 203/10, *dön-e* 200/20, *kin dut-a* 202/14, *eşit-e* 200/11, 201/14, 202/23, 202/33, *eyle-ye* 201/17, 201/18, 201/23, 201/26, *geç-e* 202/9, 203/5, *gel-e* 201/4, 203/12, *gir-e* 202/2, 202/11, 202/13, 203/14, *git(d)-e* 203/11, 203/12, *gör-e* 200/21, 201/14, 201/19, 201/32

Olumsuz 3. Tekil kişi

bil-me-ye 202/14, *gör-me-ye* 202/8, 203/16

6.4.2. Şart kipi

et-se 202/9, *sekir-se* 200/2, 200/3, 200/4, 200/5, 200/6, *ver-se* 202/28

7. SIFAT-FİİL (ORTAÇ)

-gen: *gör-me-gen* 200/21

-dik: *iste-digin* 200/1

-miş: *ol-mış* 201/29

8. ZARF-FİİL (ULAÇ)

-ıp: *bul-ıp* 201/22, 202/11, *eşit-ıp* 202/10, 202/17, 202/20, *gel-ıp* 200/10, *görüş-ıp* 200/15

GRAMATİKAL İNDEKS**A**

adam Ar. adam, insan. 200/1

ad ad, isim.

a.+ı 201/6

ağ(ı)z ağız.

a.+ını 201/15

al- almak.

a.-dı 202/15

aman Ar. yardım.

a. ola 201/3

amma Ar. ama, fakat. 202/25, 203/5, 203/16

aqıbet Ar. nihayet, son. 200/12

art(d) arka, devam.

a.+ı 200/6, 203/31
arqa arka.
a.+sı 203/27, 203/29
a.+sınıq 202/19, 202/20
aşaha aşağı. 200/21, 200/22, 201/18
avrad Ar. kadın, eş. 201/28, 203/30
axir Ar. son, en son.
a.+i 201/7
ayaq(ğ) ayak.
a.+ınıq 203/9, 203/10, 203/11, 203/12, 203/13, 203/27, 203/29, (ayaqının) 203/21
azap Ar. sıkıntı, eziyet. 203/25
azıçiq az, azıcık. 201/33

B
baltır baldır.
b.+ı 203/5, 203/6
barış- barışmak.
b.-a 202/8
barmaq(ğ) parmak.
b.+ı 202/3, 202/4, 202/5, 202/6, 202/7, 202/8, 202/9, 202/11, 202/12, 203/13, 203/15, 203/16, 203/17, 203/18, 203/21, 203/22, 203/23, 203/24, 203/25
b.+ları 203/19, 203/26
baş baş. 202/3, 202/8, 203/13, 203/21
bazı Ar. kimi.
b.+ları 201/13, 201/16, 201/27, 202/2, 203/30
bebek(g) bebek.
b.+i 201/3
beglik beylik. 201/24
beylik bk. *beglik* 201/5, 201/32
bel bel.
b.+i 202/13
b.+inin 202/15
b.+iniq 202/14
beşinci beşinci. 203/25
bilme- bilmemek.
b.-ye 202/14

bir bir. 200/19, 200/22, 201/2, 201/3, 201/13, 201/14, 201/16, 201/18, 201/26, 202/13, 202/16, 202/20, 202/22, 202/35, 203/2, 203/4, 203/22, 203/23, 203/26, 203/27, 203/27, 203/30
biraz biraz. 202/18, 203/1, 203/5, 203/15, 203/16
birden birlikte, aynı anda 200/7, 201/19, 201/26, 203/2, 203/19, 203/26
bit- bitmek.
b.-ti 203/31
boy(u)n boyun.
b+unıq 201/22, 201/23
bu bu. 203/31
bul- bulmak.
b.-a 200/2, 200/5, 200/6, 200/8, 201/5, 201/6, 201/1, 201/11, 201/15, 201/16, 201/24, 201/25, 201/27, 201/29, 201/30, 202/1, 202/15, 202/19, 202/24, 202/30, 202/30, 202/33, 203/6, 203/9, 203/22, 203/26, 203/28
b.-ıp 201/22, 202/11
burada bu yerde. 203/31
bur(u)n burun.
b.+ı 201/1, 201/5
b.+ınıq 201/6, 201/7, 201/8, 201/9
b.+ıq 201/4
büyük büyük.
b.+den 203/27

C
can Far. can.
c.+dan 203/19
cenk Far. savaş. (c. edüp) 200/9, (c. ede) 200/12, (c. ede) 201/17, (c. ede) 201/21, (c. eyleye) 201/26, (c. ede) 202/2, 202/4, (c. eyleye) 202/7, (c. ede) 203/16
cefa Ar. cefa, eziyet. 201/21
cüm'a Ar. cinsel ilişki. 202/30
cümle Ar. bütün, tüm. 202/22, 203/19, 203/21, 203/26
c.+si 202/18

Ç**çek-** çekmek.**ç.-e** 200/14, 200/22, 201/21, 201/31, 201/33, 202/12, 203/15, 203/25**ç.-er** 200/3, 202/16, 203/4**çevre** çevre.**ç.+si** 201/2**çiq-** çıkmak.**ç.-a** 201/6**çilçe barmaq(ğ)** serçe parmak.**ç. barmağı** 202/7, 202/12, 203/18**çoq** çok. 202/2, 202/33, 202/35, 203/26, 203/29, 203/30**çoqtan** çoktan. 200/21**D****da da**, bağlaç. 203/31**darıl-** daralmak.**d.-a** 203/10**degil** değil. 201/11**delik(g)** delik.**d.+i** 200/5, 200/14, 201/8, 201/9**de-** demek, söylemek.**d.-miş** 201/16, 203/30**d.-mişler** 200/11, 200/3, 200/5, 201/1, 201/13, 201/19, 201/28, 201/33, 202/1, 202/2, 202/12, 202/24, 202/32, 203/1, 203/7, 203/8, 203/17**dewlet** devlet. 201/5, 202/1, 202/19, 203/9**dewletli** devlet adamı.**d.+den** 203/27**dil** dil.**d.+i** 201/21**dizdiz.****d.+i** 203/2, 203/3, 203/4**dost** Far. dost.**d.+ı** 200/15, 201/4**d.+ından** 200/6**d.+u** 201/19**d.+un** 201/19**dön-** dönmek, dğışmek.**d.-e** 200/20**dördinci** dördüncü. 202/6, 203/17, 203/24**dördünci** bk. *dördinci* 202/11**döşek** yatak, döşek.**d.+te** 202/32**dudaq(ğ)** dudak.**d.+ı** 201/16, 201/18, 201/19**dut-** tutmak.**d.-a** (kin d.-a) 202/14**dünya** Ar. dünya. 200/18, 201/23**düşman** Ar. düşman. 202/14, 203/4**d.+a** 201/31**d.+ı** 202/8**d.+lar** 201/21**d.+ların** 201/18**düşmanlıq** düşmanlık. 201/21**düzen** düzen. 203/11**E****eger** Far. eğer. 200/3, 200/4, 200/5, 200/6, 200/11, 202/5, 202/13**eki** iki. 200/7, 201/19, 201/26, 203/2**ekinci** ikinci. 203/22**el** el.**e.+i** 202/1, 202/2**e.+ine** 202/2, 202/11, 202/13, 203/13, 203/29**e.+inin** 200/1**e+iniğ** 200/10, 202/3, 202/8**emin** Ar. emin, güvenilir. 202/22**er** erkek. 201/28**er-** ermek, ulaşmak.**e.-e** 200/2, 201/8, 201/15, 202/29, 203/12, 203/20**erkek** erkek. 200/8**eşit-** işitmek.**e.-e** 200/11, 201/14, 202/23, 202/33

- e.-ip** 202/10, 202/17, 202/20
et(d)- etmek, eylemek.
e.-e 200/12, 201/17, 201/21, 201/21, 202/2, 202/11, 202/14, 202/31, 203/16, 203/2, 203/7, 203/24, 203/26
e.-erler 200/4
e.-se (etse) 202/9
e.-üp 200/9
eyi iyi. 200/11, 200/20, 201/12, 202/5, 202/20, 203/10
eyilik(g) iyilik. 200/6, 201/27, 201/30, 202/24, 203/3, 203/22
e.+e 202/26
e.+ini 201/29
e.+ler 202/28
eyle- etmek, eylemek.
e.-ye 201/17, 201/18, 201/23, 201/26, 202/7, 203/29
- F**
 fayda Ar. fayda. 203/22, 203/30
 fena Ar. fena, kötü. 201/14
 fikir Ar. fikir, düşünce. 200/4
- G, Ğ**
 ğam Ar. gam, keder. 201/31, 202/12, 203/15
 ğ.+dan 201/12
 ğayet Ar. çok, pek çok. 200/17, 200/19, 202/6
 ğayib Ar. görünmez âlem. 201/26
 g.+ten 202/13
 ğayrı başka, diğer. 203/6, 203/13
 geç- geçmek.
 g.-e 202/9, 203/5
 gel- gelmek.
 g.-e 201/4, 203/12
 g.-ip 200/10
 gene yine. 200/16, 201/10, 201/31, 202/20, 202/25, 202/27, 203/15, 203/25
- geri** geri, art. 203/12
 g.+si 203/5
 git(d)-
 g.-e 203/11, 203/12
 gir- girmek.
 g.-e 202/2, 202/11, 202/13, 203/14, 203/29
 gök(ü)s göğüs.
 g.+üniğ 202/16, 202/18
 gönül gönül. 201/15, 203/20
 gör- görmek.
 g.-e 200/21, 201/14, 201/19, 201/32, 202/35, 203/30
 görüş- görüşmek.
 g.-ip 200/15
 görme- görmemek.
 g.-gen 200/21
 g.-ye 202/8, 203/16
 göşe Far. köşe.
 g.+si 201/15
 göz göz.
 g.+i 200/16
 g.+iniğ 200/8, 200/9, 200/17, 200/18, 200/20, 200/22, 201/1, 201/2, 201/3, 201/4
 g.+niğ 200/19
 g.+üniğ 200/21
 günah Far. günah. 203/25
- H**
 haber Ar. haber. 200/10, 202/10, 202/17, 202/23
 hacet hacet, ihtiyaç.
 h.+i 202/3
 h.+leri 203/21
 haq Ar. Tanrı. 202/23
 harc Ar. harç. (h. eyleye) 201/23, (h. ede), 202/11
 hareket Ar. hareket. 203/2
 hâsıl Ar. ortaya çıkan, görünen. (h. ola)

201/27, (h. ola) 203/18
hasta Far. hasta. 201/11, 203/24
hastalıq hastalık. 203/4
h.+tan 202/26
hava Ar. hava.
h.+dan 200/20
h.+ya 200/20
her Far. her. 200/6, 202/5, 203/18
hesap(b) Ar. hesap.
h.+lar 203/31
hillet Ar. illet, hastalık.
h.+i 201/3
hoş Far. hoş. 201/2
hoşlıq(ğ) hoşluk, güzellik.
h.+ına 201/15
hoşluq(ğ) bk. *hoşlıq*
h.+ı 203/20
hoşnut Far. hoşnut. (h. ola) 203/23
hürmet Ar. hürmet, saygı. 202/30

X

xayır Ar. hayır, iyilik. 200/12, 202/10, 203/26
x.+lar 202/33
xayırlı hayırlı. 202/17, 202/23

İ

iç iç.
i.+i 200/17, 200/20
ile ile. 202/29, 203/20, 203/30
ilen bk. *ile* 200/12, 200/15, 200/16, 201/19, 201/26, 201/9, 202/22, 202/30, 202/8, 203/23
inçik(g) incik.
i.+i 203/7, 203/8
iniyat Ar. niyet.
i.+ına 200/7
inse ense.
i.+si 200/3
inşallah Ar. İnşallah. 200/7

ise ise. 201/3, 201/11, 201/11, 201/28, 201/28, 201/29, 202/3, 203/18
iste- istemek.
i.-digin 200/1
iş iş. 201/13, 203/22
i.+de 201/14
i.+i 202/5
i.+lerden 203/19
i.+ten 202/16
işle- işlemek.
i.-ye 201/13, 203/22
izzet Ar. büyüklük, ululuk. 202/30

K

kahi Far. kâh, bazen. 202/28
kâr Far. kâr.
k.+lar 202/35
ki Far. ki, bağlaç. 201/16 201/19, 202/2, 203/30
kiçik küçük. 203/30
kim kim.
k.+ge 202/9
kimse kişi, kimse. 201/26, 203/23, 203/4
kin Far. kin, nefret. (k. duta) 202/14
kindik(g) göbek.
k.+i 202/28
kirpik(g) kirpik.
k.+i 201/1
kişi kişi. 201/9
k.+sin 200/21
köküs bk. *gök(ü)s* 202/16
kürek(g) kürek.
k.+i 201/27

Q

qal- kalmak.
q.-maya 201/18
qapaq(ğ) kapak.
q.+ı 200/9, 200/19, 200/21, 200/22
qar(i)n karın.

- q.+ınıq** 202/26, 202/27
qasavet Ar. üzüntü, kaygı. 200/3, 200/14, 201/31, 203/15
qasıq(ğ) kasık.
q.+ı 202/29
qasvet Ar. qasvet, gam, keder.
q.+inden 202/4
qaş kaş.
q.+ı 200/7, 200/15, 200/16
qatılda ?? 203/19
qayğı kaygı. 201/33
qayğılı kaygılı. 201/7, 201/9, 202/12, 202/18, 203/16
qayğılı bk. *qayğılı* 200/16
qayıp Ar. kayıp. 201/14, 201/16
qız kız. 202/29
qol kol.
q.+ı 201/31
qoltuq(ğ) koltuk.
q.+ı 201/32, 201/33
qorq- korkmak.
q.-ar 202/16
quç- kucaklamak.
q.-a 201/28
qul Ar. kul. 203/13
qulaq(ğ) kulak.
q.+ı 200/4, 200/11
q.+ının 200/5, 200/6, 200/12, 200/14
qutul- kurtulmak.
q.-a 201/12, 202/4, 202/26
quyruq(ğ) kuyruk.
q.+ı 200/8, 200/18
- M**
mal Ar. mal. 200/18, 201/22, 202/2, 202/11, 203/13, 203/29
melul Ar. üzgün. 202/25, 203/1, 203/5
melun Ar. lanetli. 200/4, 200/19
meme meme.
m.+si 202/23, 202/24
- mertebe** Ar. mertebeye. 202/30
mırat(d) Ar. murat, dilek.
m.+ına 203/20
mibarek Ar. mübarek, kutsal. 203/11
minnet Ar. minnet. 202/9
m.+i 202/9
mu'afet Ar. sağlık, güvenlik. (m. bula) 203/26
muhabbet Ar. muhabbet. 201/17
muqtar Ar. miktar. 203/4
murat(d) bk. *mirat*
m.+ı 201/27
m.+ı 203/18
m.+ın 202/23
m.+ına 200/2, 200/7, 201/8, 202/29, 203/12
musahib Ar. arkadaş. 201/17
namaz Far. namaz.
n.+a 203/24
- N**
ne ne. 203/18
nefes Ar. nefes.
n.+i 203/10
ni'met Ar. nimet. 203/17
n'iste- ne istemek. 200/19, 201/2
- O**
o o.
o.+ndan 201/13, 203/22
oğlan oğlan, oğul. 202/29
o.+dan 200/8
ol- olmak.
o.+a 200/4, 200/6, 200/9, 200/13, 200/14, 200/15, 200/16, 200/17, 200/19, 201/3, 201/7, 201/9, 201/12, 201/22, 201/26, 201/27, 201/31, 201/32, 202/3, 202/5, 202/6, 202/12, 202/18, 202/22, 202/25, 202/27, 202/28, 202/29, 202/32, 203/1, 203/8, 203/10, 203/11, 203/15,

203/16, 203/17, 203/18, 203/19, 203/20,
203/21, 203/23, 203/24

o.-an 201/4

o.-ır 203/4

o.-muş 201/29

omuz omuz.

o.+ı 201/24, 201/25, 201/26

orta orta. 202/5, 202/10, 203/16

o.+sı 202/14, 202/19

otur- oturmak.

o.-a 203/2

Ö

ön ön.

ö.+ünde 201/23

ö.+üne 200/18

öğ bk. *ön*

ö.+inde 201/2

ö.+ünden 202/35

öpüş- öpüşmek.

ö.-e 201/20

ö.-ip 201/16

P

padişah Far. padişah.

p.+dan 203/3

para Far. para.

p.+lı 203/8

parmaq(ğ) bk. *barmaq*

p.+ı 202/10

pazvant Far. pazu.

p.+ı 201/29, 201/30

R

ragbet Ar. rağbet. 203/9

rahat Ar. rahat. 201/22, 202/32, 203/15

rahatlıq rahatlık. 201/24, 201/25,
202/33

rewa Far. reva, uygun. 203/21

rica Ar. rica. 202/3

S

sa'adet 202/32

sa'at Ar. saat. 203/12, 203/17

sağ sağ. 200/2, 200/9, 200/11, 200/12,
200/14, 200/15, 200/18, 200/20, 200/22,
201/7, 201/8, 201/11, 201/15, 201/22,
201/24, 201/27, 201/30, 201/31, 201/33,
202/2, 202/3, 202/16, 202/20, 202/23,
202/26, 202/35, 203/3, 203/5, 203/8,
203/9, 203/11, 203/13, 203/27

sağlıq sağlık. 201/11

satın al- satın almak.

s. a.-a 203/13

sefer Ar. sefer. 203/26

s.+de 201/4

sekir- seçirmek.

s.-me 200/1

s.-se 200/2, 200/3, 200/4, 200/5, 200/6,
200/7, 200/8, 200/9, 200/10, 200/11,
200/12, 200/14, 200/15, 200/16, 200/17,
200/18, 200/19, 200/20, 200/21, 200/22,
201/1, 201/2, 201/3, 201/4, 201/5, 201/6,
201/7, 201/8, 201/9, 201/11, 201/13,
201/15, 201/16, 201/18, 201/19, 201/21,
201/22, 201/23, 201/24, 201/25, 201/26,
201/27, 201/29, 201/30, 201/31, 201/32,
201/33, 202/1, 202/10, 202/2, 202/3,
202/4, 202/5, 202/6, 202/7, 202/8, 202/9,
202/11, 202/12, 202/13, 202/14, 202/15,
202/16, 202/17, 202/18, 202/19, 202/20,
202/22, 202/23, 202/24, 202/25, 202/26,
202/27, 202/28, 202/29, 202/30, 202/32,
202/33, 202/35, 203/1, 203/2, 203/3,
203/4, 203/5, 203/6, 203/7, 203/8, 203/9,
203/10, 203/11, 203/12, 203/13, 203/15,
203/16, 203/17, 203/18, 203/19, 203/21,
203/22, 203/23, 203/24, 203/25, 203/26,
203/27, 203/29

selamet Ar. esenlik. 203/19

sev- sevmek.

- s.-digi** 202/30
sevin- sevinmek.
s.-e 200/10, 200/18, 201/2, 201/10, 201/16, 201/23, 202/7, 202/10, 202/17, 202/21, 202/35
s.-ip 200/17, 201/8, 201/32, 202/6, 202/25
s.-mek 201/14
sewle- söylemek.
s.-rler 201/29, 202/26
sol 200/4, 200/5, 200/6, 200/8, 200/10, 200/16, 200/17, 200/19, 200/21, 201/1, 201/2, 201/3, 201/4, 201/9, 201/13, 201/23, 201/25, 201/29, 201/32, 202/1, 202/8, 202/17, 202/22, 202/24, 202/27, 202/33, 203/1, 203/4, 203/6, 203/7, 203/10, 203/12, 203/21, 203/29
son son.
s.+ı 200/14, 203/10
soñ bk. *son* 201/9
s.+ı 200/12
soñra sonra. 202/7
sögüş- sövüşmek, kavga etmek.
s.e 201/9
söz söz. 200/11
s.+i 200/6
- Ş**
şahet Ar. şahit. 202/4, 202/9, 203/15
şan şan, şöhret.
ş.+ı 201/6
şaz Ar. şad, mutlu, neşeli. 200/14, 200/15, 200/16, 200/17, 201/7, 201/31, 201/32, 202/6, 202/25, 202/29
şazlıq(ğ) mutluluk. 200/8, 201/1, 201/11, 201/15, 201/25, 201/27, 201/30, 201/32, 201/5, 202/15, 202/24, 202/33, 203/27, 203/3, 203/6, 203/9
ş.+a 203/25
şen neşeli. 202/27
- şey** Ar. şey. 201/29, 202/13, 202/35
ş.+den 200/22
- T**
taban taban.
t.+ı 203/11, 203/12
tam İbr. tamam. 203/32
teksirat Ar. çoğaltma. 203/24
tez Far. tez. 200/16, 202/11, 202/27, 203/5
topuq(ğ) topuk.
t.+ı 203/9, 203/10
- U**
uç(e) uç.
u.+ı 201/6
ululuq ululuk, yücelik. 200/5, 202/1, 202/15, 202/19
ululuq bk. *ululuq* 201/6
utan- utanmak.
u.-a 200/22, 201/13
uzaq uzak. 200/10
- Ü**
üçün için. 200/19, 201/17
üçünci üçüncü. 203/23
üst üst. 200/6, 200/9
- V**
var var. 201/29, 201/3, 202/3, 203/18
ve ve, bağlaç. 200/2, 200/4, 200/6, 200/7, 200/18, 201/1, 201/5, 201/5, 201/6, 201/15, 201/24, 201/25, 201/27, 201/27, 201/29, 201/30, 201/32, 202/1, 202/15, 202/19, 202/24, 202/30, 202/30, 202/33, 203/3, 203/4, 203/9, 203/11, 203/22, 203/25, 203/29
ver- vermek.
v.-e 202/23
v.-se 202/28

veselam Ar. “işte bu kadar” alamında. 203/31

Y

ya ya, ya da. 203/2, 203/27

yalvar- yalvarmak.

y.-a 201/31

yaman kötü. 201/9

yan yan.

y.+ı 200/2, 200/10, 201/22, 201/23, 201/4, 201/7, 202/16, 202/17, 202/20, 202/22, 202/26, 202/27, 202/33

yanaq yanak.

y.+ı 201/11, 201/13

yanbaş yan tarafı.

y.+ı 202/35, 203/1

yaramaz yaramaz. 200/12

yaramazlıq yaramazlık. 200/4, 203/7

yavuz güçlü, çetin. 200/20, 203/19

yaxud Far. yahut. 201/19, 203/24

yer yer.

y.+de 203/2

y.+den 200/10, 203/6, 203/13

y.+e 203/26

yeriş- erişmek.

y.-e 200/7, 202/20, 203/3, 203/25

y.-ip 200/16

yımışaq(ğ) yumuşak.

y.+ı 200/12

yol yol. 203/29

y.+a 203/11, 203/12

yoqarı yukarı. 200/9, 200/19, 201/16

yoq yok.

y.+tır 203/31

yora yorum mana.

y.+ları 200/1

yürek(g) yürek, kalp.

y.+i 202/25

Z

zahmet Ar. sıkıntı, güçlük.

z.+i 201/23

zaman Ar. zaman. 202/20, 202/22

zekât Ar. zekât.

z.+lar 202/28

zeker Ar. erkeklik organı.

z.+i 202/30, 202/32

zelil Ar. aşağılanmış. 201/18

ziyade Ar. fazla. 203/9, 203/17

ziyan Ar. ziyan, zarar. 201/29, 202/8, 202/14, 203/16

z.+a 202/20

Kaynaklar

- BASKAKOV, N. A., Zayançowski, A. (1974), *Karaimsko-Russko-Polskiy Slovar*, Moskva.
- ÇAVUŞOĞLU, Ali (2004), *Kıyâfet-nâmeler*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- ÇULHA, Tülay (2002), “Sereya Şapşal’a Göre Kırım Karay Türkleri”, *Türk Dilleri Araştırmaları*, C. 12, s. 97-188.
- _____, (2006), *Karaycanın Kısa Sözcükleri- Karayca-Türkçe Kısa Sözlük*, İstanbul, Kebikeç Yayınları.
- ERSOYLU, Halil (1989), “Segir-nâme”, *TDAY Belleten* 1985, Ankara, s. 27-48.
- _____, (1995), “Segir-nâme (II)”, *TDAY Belleten* 1992, Ankara, s. 99-145.
- ERTAYLAN, İ. Hakkı (1951), *Fal-nâme*, İstanbul.
- JANKOWSKI, Henryk (2008), “The Question of the Crimea Karaim and Its Relation to Western Karaim”, *Orient in the Social Tradition of the Grand Duchy of Lithuania: Tatars and Karaims*, Vilnius Universiteto, Leidykla, s. 161-169.
- KARAATLI, Recep (1999), “Türkçe bir segir-nâme üzerine”, *TDAY Belleten* Ankara, s. 89-142.
- LEVI, B. (1996), *Russko-Karaimskiy (Urus- Karay Sözdük)*, Odessa.
- MENGİ, Mine (1977), “Kıyâfet-nâmeler üzerine”, *TDAY Belleten*, Ankara 1978, 299-309.
- Muhammed Abdülislam (1333), *Segirmek Manaları*, Kadınlar Dünyası Matbaası, İstanbul.
- MUSAEV, K. M. (1964), *Грамматика Караимского Языка- Фонетика и Морфология*, Moskva.
- _____, (2003), *Синтаксис Караимского Языка*, Moskva.
- MUSTAFAEV, Э. М. Э., Şerbinin, V. G. (1996), *Büyük Rusça- Türkçe Sözlük*, İstanbul: Multilingual Yayınları.
- ÖZER, Arif (1969), “Türkçe İki “Segir-nâme” Kitabı Üzerine”, *Türk Kültürü*, S. 77, Yıl VII, Mart, s. 368-372.
- ÖZERGİN, M. Kemal (1967), “Eski Bir Segir-nâme”, *Türk Folklor Araştırmaları*, C. 10, S. 211, s. 4331.
- RADLOFF, Wilhelm (1896), *Proben der Volkslitteratur der Nördlichen Türkischen Stämme*, Cilt VII, 2. baskı, St. Petersburg, Akademi Yayınları.
- SÜMBÜLLÜ, Y. Ziya (2007), “Segir-nâme ve Segirmek manaları üzerine bir inceleme”, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S.32, Erzurum, s.53-69.
- TATÇI, Mustafa (1997), *Edebiyattan İçeri*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- WANNIG, Klaus-Detler (1991), “Segir-nâme”, *IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Programı ve Bildiri Özetleri I*, Ankara.
- ZAJACZKOWSKI, W. (1967), “Zwei türkische Zuckungsbücher (Segir-nâme)”, *Folia Orientalia*, C.VIII, Krakow, s. 89-109.
- _____, (1979-1983), “Karaylar ve Onların Folkloru”, *Türk Kültürü Araştırmaları Dergisi*, S. 1-2, C.17-21, s. 313- 361.
- ZAYANÇKOWSKI, A. (1996), “Karaim Edebiyatı”, Çeviren: İlker Pak, *Türk Lehçeleri ve Edebiyatı Dergisi*, S.5, s. 13-20.